

205

SVEN SVANEVIT

TSB E 52

A

Aa: Skillingtryck 1794 (=DgFT 18:1; se Jonsson I, s. 607–609). *Ab–e*: Skillingtryck 1800, 1801, 1802, 1802 (=DgFT 18:2–5). *Af*: IF 26. Avskrift efter en avskrift av ett skillingtryck från 1806 i finländsk visbok tillhörig Berndt August Åkerman och daterad 1843 (=DgFT 18:6). Tryckt som FSF V:1 nr 32 A. Ag: KB Vs 2:1, s. 685 b–686 b. Avskrift efter skillingtryck gjord av Per Wilhelm Hörlin senast 1835. *Ah*: Poetisk Kalender för år 1816, s. 38–40. Text som i ovannämnda tryck, något bearbetad av P. D. A. Atterbom. *Ai–o*: Skillingtryck 1826, 1827, 1828, 1840, 1840, 1858, 1868, återgivande texten i Poetisk Kalender (=DgFT 18:7–13).

Aa

<p>1 Swän Swane-Wit reste wägen den fram,
där möter honom en annor Wallareman,
och hörest du Wallareman hwad jag säger dig,
kan du swara på de Spörmål som jag nu spör dig.</p> <p>2 Spörmål så hafwer jag aldrig lärt,
Men jag hafwer slagit Kung Wise ihjel,
å hafwer du slagit Kung Wise ihjel,
förwist så hafwer du slagit min Fader ihjel.</p> <p>3 Swen Swane-Wit drog ut sitt blågula swärd,
nu skall du fara en ynkelig färd,
så högg han honom i styckena så,
som Lindalöfwen uppå jorden ligga må.</p> <p>4 Swän Swane-Wit reste sig litet bättre fram,
där möter honom en annor Wallareman,
och hörest du Wallareman, hwad jag säger dig,
kan du swara på de spörmål som jag nu spör dig.</p> <p>5 Hwad är rundare än det rundaste hjul,
hwar under hwilar det fägraste djur,
Hwad är hwitare än Swanen,
och hwem kan ropa högre än Tranen.</p> <p>6 Solen är rundare än det rundaste hjul,
i Himmelen så hwilar det fägraste Djur,</p> | <p>och Änglarna är witare än Swanen,
och åskan ropar högre än Tranen.</p> <p>7 Hwad är swartare än et kol,
hwem är färmare än Lärko-wingar små,
hwart ut ligger wägen den breda,
hwar ligger menniskan som ledast.</p> <p>8 Synden är swartare än et kol,
själen är färmare än Lärko-wingar små,
Til helfwite ligger wägen breda,
där ligger menniskan som ledast.</p> <p>9 Hwem kan bygga den bredaste bro,
hwar löper fisken som stridast uti flod,
hwart ut hafwer Solen sit säte,
och hwart ut ligger döda mannens fötter.</p> <p>10 Jsen han bygger den bredaste bro,
där under går fisken som stridast uti flod,
Till wäster hafwer Solen sitt säte,
Till öster ligger döda mannens fötter.</p> <p>11 Kan du alt detta så kan du väl mer,
de Kjämpar de drucko i dagarna fler,
Swän Swane-Wit strök gullringen af sin hand,
och gaf honom til den Wallareman.</p> |
|--|---|

Ab–g

Avvikelser från Aa i Ab–g

- 1:1 wägen den: den wägen
3:3 styckena: stycken g

- 6:3 Änglarna: änglarne
8:3 helfwite: Helfwete; breda: den breda
9:3, 10:3 säte: sätte f
11:2 dagarna: dagarne beg

Anmärkning

Af:

- 4:1 före bättre står bättre överstruket
 4:2 möter *ms* moter
 4:3 hörest *ms* horest
 4:4 kan *ms* kan, kan

5:1 är *ms* ar9:4, 10:4 fötter *ms* fotter

Ag:

- 2:3 slagit tillskrivet över raden
 10:3 Solen tillskrivet över raden

Ah

- 1 Sven Svanevit reste sig vägen fram;
 Der mötte honom en Vallareman.
 »Och hör du vallarman, hvad jag säger dig:
 Svvara på de spørsmål, som jag nu spørjer dig!» –
- 2 »Spørsmål, dem hafver jag aldrig lært;
 Men jag hafver slagit Kong Vise ihjæl!» –
 »Och hafver du slagit Kong Vise, fullväl!
 Då hafver du slagit min fader ihjæl.»
- 3 Sven Svanevit drog ut sitt blågula sværd:
 »Nu skall du få fara en ömkelig færd!»
 Så högg han honom i stycken så små,
 Som lindalöf i hösten på mark ligga må.
- 4 Sven Svanevit reste sig litet bättre fram,
 Der mötte honom en annan Vallareman.
 »Och hör du vallarman, hvad jag säger dig:
 Svvara på de spørsmål, som jag nu spørjer dig!»
- 5 Hvad är rundare än det rundaste hjul?
 Hvarutinnan hvilar det fagraste djur?
 Hvad kan vara hvitare än svanen?
 Och hvem kan ropa högre än tranan?» –
- 6 »Solen är rundare än det rundaste hjul,
 I himmelen hvilar det fagraste djur,
 Englarne är hvitare än svanen,
 Och åskan ropar högre än tranan.» –
- 7 »Hvad är svartare än det svartaste kol?
 Hvad är snabbare än lærkevingar små?
 Hvert ut ligger vägen som bredast?
 Och hvar ligger menniskan som ledast?» –
- 8 »Synden är svartare än det svartaste kol,
 Sjælen är snabbare än lærkevingar små,
 Till helvete ligger vägen bredast,
 Och der ligger menniskan som ledast.» –
- 9 »Hvem kan bygga den bredaste bro?
 Hvar løper fisken som stridast uti flod?
 Hvert ut hafver solen sitt sæte?
 Och hvart ut ligga döda mannens føtter?» –
- 10 »Isen han bygger den bredaste bro,
 Derunder går fisken som stridast uti flod,
 Till vester hafver solen sitt sæte,
 Och till öster ligga döda mannens føtter.» –
- 11 »Kan du allt detta, så kan du väl mer!» –
 De kämpar, de drucko i dagarna fler;
 Sven Svanevit strök gullringen af sin hand,
 Och gaf honom till den vallareman.

Titel: Sven Svanevit.

Ai–o

Avvikelser från Ah i Ai–o

- 1:3 vallarman: Wallareman *k*
 2:1 aldrig: väl aldrig
 2:2 jag hafver: jag har *k*, hafver jag *no*
 2:3 Och hafver du: Om du nu hafver *k*
 3:1 ut *saknas k*
 3:3 Så: Och sedan
 4:1 litet bättre: längre *k*
 4:2 mötte honom: möttes *k*
 4:3 vallarman: Wallareman *k*
 5:3 kan: kan då väl *k*
 5:4 kan: kan väl *k*; högre: högare *k*; tranan: tranen
lm
- 6:2 I: Uti *k*
 6:4 tranan: tranen *lm*
 7:1 det *saknas k*
 7:2 lærkevingar: lærkvingar *k*
 7:3 bredast: aldrabredast *k*
 7:4 ledast: aldraledast *k*
 8:1 är svartare: swartare är *k*; det *saknas k*
 8:2 Sjælen: Sjal'n *k*; lærkevingar: lærkvingar *k*
 8:3 bredast: aldra bredast *k*
 8:4 ledast: aldra ledast *k*
 9:1 Hvem: Hwilken *k*
 9:2 uti: i *k*
 9:3 Hvert ut: På hwilket ställe *k*
 9:4 Och hvart ut ligga: På hwad ställe ligger *k*

10:2 går saknas k
 10:3 Till: Inemot k; hafver: hafwa lm
 10:4 till: åt k

11:2 de saknas k; dagarna: dagarne no
 11:3 af: utaf k
 11:4 till den: nu till denna k

B

GA 45 (text), KB Vs 126:4, s. 13 (mel.). Troligen efter soldatänkan Hedda Berg f. Söderholm, Biskopskulla sn, Uppland (f. 1764 i Järlåsa sn, Uppland, d. 1843 i Biskopskulla; Jonsson I, s. 430–436). Upptecknad på 1810-talet av A. A. Afzelius (text) och C. A. P. Braun (mel.). Även mel. tryckt som GA 45.

- 1 Sven Svanevit rider sig den vägen fram,
 Så mötte där honom en Vallareman:
 »Och hör du, Vallarman, hvad jag månd säga dig:
 »Och kan du de spösmål, som jag spörjer dig?»
- 2 Spösmål dem hafver jag aldrig läst;
 I går slog jag Iselands Konung ihjel.
 »Och har du slagit Iselands Konung fullväl,
 »Så var det min Fader du slagit ihjel.
- 3 Sven Svanevit honom med sin tumme slog,
 Så lefver och lungor de ur honom for,
 Sven Svanevit slog honom i stycken så små,
 Som lindelöf på marken om hösten falla må.
- 4 Sven Svanevit reste den vägen fram,
 Där mötte det honom en annan Vallareman:
 »Och hör du, Vallarman, hvad jag månd säga dig:
 »Och kan du de spösmål, som jag nu spör dig?»
- 5 »Hvad är det som är rundare än ett hjul?
 »Och hvar finner du de fagrade djur?
 »Och hvar hafver Solen sitt säte?
 »Hvartutåt ligger dödmannens fötter?
- 6 »Hvem är det som bygger den bredaste bro?
 »Och hvar gångar fisken som stridast i flod?
 »Hvart bär den väg som är bredast?
 »Och hvar ligger menniskan som ledast?
- 7 »Hvad är väl svartare än ett kol?
 »Och hvad är snabbare än lärkvingar små
- »Och hvad är hvitare än svanor?
 »Och hvad ropar högare än tranor?
- 8 Jo, Solen är rundare än ett hjul:
 I Himmelen där finner du de fagrade djur,
 I Vestern hafver Solen sitt säte.
 Åt Öster ligger dödmannens fötter.
- 9 Och isen han bygger den bredaste bro.
 Derunder går fisken som stridast i flod.
 Åt helvetet går vägen den bredast.
 Och där ligger menniskan som ledast.
- 10 Synden är svartare än ett kol.
 Själén är snabbare än lärkvingar små.
 Englar äro hvitare än Svanor.
 Och Tordön ropar högare än Tranor.
- 11 De drucko i dagar, de drucko i tre:
 »Och vet du allt detta, så vet du väl mer.»
 Sven Svanevit tog gullringar utaf sin hand,
 Dem månde han gifva den Wallareman.

Titel: Sven Svanevit.

Melodianmärkning

T. 9, n. 2: Troligen ändrad från f², under noten står bokstaven g.

Textanmärkning

Tr. saknar strofvr.

C

Efter bonddrängen Anders Fagerström, Virestads sn, Småland. Texten upptecknad i Uppsala av Jacob Adlerbeth 1818, mel. efter Adlerbeths minne upptecknad av Per Fredrik Blidberg (Jonsson I, s. 514). *Ca*: KVHAA Göt. Förb. vissaml., s. 68–69 (endast text). *Cb*: KVHAA Göt. Förb. vissaml., s. 84 (endast mel. i C. A. P. Brauns arrangemang). *Cc*: KVHAA Göt. Förb. vissaml., s. 84 (endast mel. i P. Grönlands arrangemang).

Ca

<p>1 Hvad är det som uppbygger den bredaste bro?
Hvarunder ligger fisken, som herrskar i flod?
Hvad är det, som gör vägen som tätast?
Hvad är det, som gör trädet som rätast?</p> <p>2 Jo, isen han uppbygger den bredaste bro;
Derunder ligger fisken, som herrskar i flod.
Och Sanden han gör vägen som tätast,
och stråken han gör trädet som rätast.</p> <p>3 Hvad är det som uppfyller den djupaste dal?
Eller hvad är som lyser bäst uti konungens Sal?
Hvaruti hafver Solen sitt säte?
Hvaruti ligger döde mansens fjäte?</p> <p>4 Jo, löf och gräs uppfyller den djupaste dal;
och Solen lyser bäst uti konungens Sal.
I vester hafver Solen sitt säte.
I öster ligger döde mansens fjäte.</p> <p>5 Ja, hvad kan vara raskare än som en rå?
och hvad kan vara svartare, än svartaste trå?
Och hvartåt är vägen som bredast?
Hvaruti ligger människan som ledast?</p> | <p>6 Jo, själen hon är raskare, än som en rå,
och synden hon är svartare, än som en trå.
Till helvetet är vägen som bredast,
och deri ligger människan som ledast.</p> <p>7 Hvad är det som är rundare än som ett hjul?
Ja! hvaruti ligger de fägresta djur?
Hvad är det som är hvitare än svanan?
och hvad kan ropa högare än tranan?</p> <p>8 Jo, Solen hon är rundare, än som ett hjul.
I himmelen der ligger de fägresta djur.
Och ängelen är hvitare än svanan,
och åskan ropar högare än tranan.</p> <p>9 Kan du nu detta, så kan du väl mer.
De fyra gullringarne gifver jag dig;
och sedan till tolttusend dukater,
för dessa mina frågor, som du svarte.</p> |
|--|---|

Anmärkning

Ms saknar strofnr. Ur upptecknarens anmärkning:
Sångarens uttal var äkta Småländskt:

Cb

Anmärkning

T. 6 undre systemet: Före det första b i överstämman har möjligen stått ett återställningstecken, ev. överstruket (nu oläsligt p.g.a. en bläckplump).

Cc

Mel.-stämman = Cb.

D

Efter Carin Pehrsson, Locknevi sn, Småland (f. 1845 i Viby sn, Östergötland; Ling, s. 34–35; Jonsson I, s. 523). Upptecknad av L. Chr. Wiede 1820. *Da*: ULMA 22266, s. 175–177 (endast text). *Db*: KVHAA Wiede ks 172 [I]. Texten nedskrivna ur minnet av Wiede på 1840-talet. Ytterligare sex utskrifter finns: KVHAA ks 172 [II]–[IV], KVHAA Wiede hs 160, KVHAA Wiede Div.-saml. II, opag. och MM Wiede 172.

Da

<p>1 Sven Svanevik han sitter i höga loft sal.
Han spelar på Gullharpo strängar
Och in kom Drottning af Isseland.
Nu skall du resa åt främmande land.</p> <p>2 Och skall jag nu resa åt främmande land.
Så skall jag rifva sönder båd harpo och sträng
Och seger i min hand och seger i min fot
Och seger i hvar och en ledamot.</p> <p>3 Sven Svanevik han rider sig vägen fram
Så möter där honom en Wallareman
Och höre du Wallare hvad jag säger dej
Och kan du de spörsmål som jag frågar dej</p> <p>4 Och inga spörsmål hafver jag lärt.
I Går slog Jag Isselands konung ihjel.
Och slog du Isselands konung ihjel
Så slog du ock min fader ihjel.</p> <p>5 Sven svanevik slog till Vallaren med sin tum
Så ut flyger der både Lefver och Lung
Sen slog han honom i stycken små
Som Lindalöf på marken låg.</p> <p>6 Sven Svanevik han rider sig den vägen fram
Så möter der honom en Wallareman
Och höre du Wallare hvad jag säger dej.
Och kan du de spörsmåhl som jag säger dej.</p> | <p>7 Hvad är trindtare än ett hjul.
Hvar så leker de fägraste djur
Hvad är hvitare än svanen:
och Hvad ropar högare än tranan.</p> <p>8 Hvad är raskare än ett rå.
Hvad är svartare än en Slå.
Hvart går Vägen som bredast.
Och hvar är menniskan som ledast.</p> <p>9 Hvem som bygger den bredaste bro.
Hvar går fisken som mäst uti flod.
Hvar går solen i säte
och hvar är Ödemansens fjäte.</p> <p>10 Solen är trindtare än ett hjul;
I Himmelen leker de fägraste djur.
Englarna är' hvitare än svanen
Och kornbon' ropare högare än tranan.</p> <p>11 Tanken är raskare än ett rå
Synden är svartare än en slå
Åt Helvetet går vägen som bredast
Och där är Menniskan som ledast.</p> <p>12 Isen han bygger den bredaste bro
Derunder går fisken som mest uti flod
I Wäster går solen i säte.
I Öster är Ödemansens fjäte.</p> |
|---|--|

- 13 Och kan du detta så kan du väl mer
De kämparna drucko i dagarna tre.
Sven Svanevik...
Och...

Anmärkning

Efter str. 13 står strof nr 14 överstruket.
11:1 Tanken står över struket Mskan

Db

Sven Svanevik han gångar sig den vägen fram
Så möter det honom en wallare - man
Och höre Du wallare hwad jag säger Dig
och kan Du de spørsmål som jag spørjer Dig

- 1 Swen Svanvik han gångar sig den vägen fram,
Så möter der honom en wallareman.
Och höre, du vallare, hwad jag säger dig,
Och kan du de spørsmål som jag spørjer dig?
- 2 Hwad är trindtare än ett hjul?
Och hvar så leka de fågraste djur?
Och hwad är hvitare än svanan?
Och hwad ropar högare än tranan?
- 3 Och hvem är som bygger den bredaste bro[?]
Och hvar går fisken som mest uti flod?
Och hvar har solen sitt säte?
Och hvar ligger dödmannens fjäte?
- 4 Och hwad är svartare än ett kol?
Och hwad är qvickare än ett rå?
Och hvart leder vägen som bredast?
Och hvar ligger menskan som ledast?
- 5 Jo, solen är trindare än ett hjul
I skogen der leka de fågraste djur
Och englarna är hvitare än svanan
Och kornbon' ropar högare än tranan.
- 6 Och isen han bygger den bredaste bro
Derunder går fisken som mest uti flod
I vester har solen sitt säte
I öster ligga dödmannens fjete
- 7 Och synden är svartare än ett kol
Och tanken är qvickare än ett rå
Till helvetet bär vägen som bredast
Och der ligger menskan som ledast

- 8 Ock [kan] du detta så kan du väl mer
De kämpar de drucko i dagarna tre
Sven Svanevik drog ringen af fingret
Så skänker han den åt den vallareman.

Melodianmärkning

T. 1, n. 5-7: Ändrade från $h^1 c^2 d^2$.

T. 4: Före n. 1 står ett halvt utsuddat återställningstecken.

Övriga utskrifter:

T. 1: ks [III]
Svanevit han rider den

hs, MM
Svanvit han ri - der den

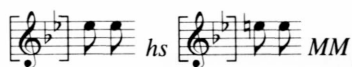
T. 2, n. 2-3: ks [III] hs, MM

Div.-saml.

T. 3, n. 4-5: $e^2 fiss^2$ hs, $ess^2 fiss^2$ Div.-saml.

T. 4, n. 1: Troligen med korstecken (nu dolt av bläckplump) i ks [III].

T. 4, n. 2-3: ks [III], [IV] ks [III], Div.-saml.

T. 5, n. 1–3: *ks [III], Div.-saml.*
hör du

T. 5, n. 4: Troligen med återställningstecken (nu dolt av bläckplump) i *ks [III]* (jfr t. 4).

T. 5, n. 5 och 7: *ess² resp. ess² c² hs*

T. 5, n. 7: *c² (utan det alternativa ess²) ks [IV], Div.-saml.*

T. 6, n. 2–3: *ks [II], [IV] (i [IV] felaktigt*

utskrivet åttondel + sextondel) *ks [III]*

hs, Div.-saml., MM

T. 6, n. 5: *hs, MM*

T. 7: *(det första g¹ halvt ut-*

suddat) hs *MM*

T. 7, n. 4–5, *textunderlägget*: *spörsmål hs, MM*

T. 7, n. 7: *ks [II], [III]*

T. 8, n. 2–3: *ks [III]* *hs, MM*

(a¹ ändrat från b¹) Div.-saml.

Textanmärkning

2:4 ropar *ms* ropare

4:3 leder *ändrat från* ligger

Övriga utskrifter:

ks [II] omfattar endast str. 1–4, ks [IV] och Div.-saml. endast str. 1

1:1 Svavik: Swanhvit *ks [II] och [III], hs, MM;*
gångar: rider *ks [III], hs, MM;* sig saknas *Div.-saml., MM*

1:3 höre: hör *ks [III], hs*

1:4 spörsmål: spörsmål *MM*

2:1 Hvad: Och hvad *ks [III], MM*

2:2 leka: finnas *ks [III], leka med spela som alternativ hs, MM*

2:3–4 Och hvar har solen sitt säte

Och hvar ligger dödmannens fjäte *ks [III], hs,*
(med hafver i stället för har och dödamannens
för dödmannens) *MM*

3:1 Och hvem är som bygger: Och hvar så finnes *ks [III], hs, MM*

3:3–4 Och hvart leder vägen som bredast
Och hvar ligger människan som ledast. *ks [III],*
(med bär som alternativ till leder) *hs och MM*

4:2 qvickare: snabbare *ks [III], hs, MM*

4:3–4 Och hvad är hvitare än svanan
Och hvad ropar högare än tranan *ks [III], hs,*
MM

5:1 trindare: trindtare *hs, MM*

5:2 skogen: himmelen *ks [III], hs, MM*

5:3–4 I vester hafver solen sitt säte
i öster ligger dödmannens fjäte. *ks [III], (med*
dödamansens i stället för dödmannens) *hs och*
MM

6:3–4 Åt helvetet går vägen som bredast
Och der ligger människan som ledast. *ks [III],*
(med bär i stället för går) *hs och MM*

7:2 qvickare: snabbare *ks [III], MM,* (med qvickare
som alternativ) *hs*

7:3–4 Och englarna är hvitare än svanan
Och kornbon ropar högare än tranan *ks [III],*
(med kornbond' i stället för kornbon) *hs och*
MM

8:1 väl: fälle *ks [III], hs, MM*

8:2 kämpar de: kämparna *ks [III], hs, MM*

8:3–4 saknas (streckade rader) *ks [III], hs, MM*

E

KB Vs 4, s. 459–460. Småland. Uppptecknad ca 1840 av Johanna Gustava Angel f. Lagergréen, Ryssby sn (f. 1791 i Tolgs sn, d. 1869; Jonsson I, s. 540–541).

1 Sven Svanevit han gångar sig åt vägarne fram
der möter honom en vallare man,
hör du vallareman hvad jag vill sega dig
kan du svara mig på Spörsmål som jag nu frågar dig.

2 Spörsmål att svara på jag icke har lärt
ty jag hafver slagit Kong Vise ihjäl
å hafver du nu slagit Kong Vise ihjäl
så visserligen var det min fader.

- 3 Sven svanevit drog ut sitt blankGula Sverd
ja nu skall du få dig en ymkelig färd
nu skall jag dig hugga i stycken så små
som linneblad på jorden ligga må.
- 4 Sven svanevit han Går sig åt vegarne fram
der möter honom en annan vallareman
å hör du vallareman vad jag vill sega dig
kan du svara mig på Spörsmaal som jag nu frågar dig.
- 5 Hvad är vel rundare än rundaste hjul
Eller var hvilat de fagraste djur
Eller vad ropar högare än tranan
Eller vad är vel vitare än Svanan.
- 6 Solen är rundare än rundaste Hjul
i himmelen der vilar de fagraste djur
å åskan ropar högare en tranan
å änglarne är vitare än svanan.
- 7 Hvad är vel Svartare än svartaste Svart
Eller vad löper färmare än lärkevingars Fart
eller var hafver Solen sitt Säte
eller var ligger döda mannens fjete.
- 8 Jo synden är Svartare än svartaste Svart
och tankan löper färmare än lärkevingars fart
- i Öster hafver solen sitt säte
i Vester ligger döda mannens fjete.
- 9 Hvem är den som bygger den bredaste bro
eller var löper fisken som stridast uti flo
eller vart åt går vegen som bredast
eller var ligger menniskan som ledast.
- 10 Isen han bygger den bredaste bro
inunder simmar fisken som stridast uti flo
åt Helfvetet Går vegen som bredast
och der ligger menniskan som ledast.
- 11 Ja kan du vel detta så kan du vel mer
de kämpa med frågor i dagarne fler
Sven Svanevit han tog en ring utaf sin hand
den skänkte han den vallare man.

Anmärkning

Ms saknar strofmr.

- 2:2 ty ändrat från men
4:3 vill sega dig ändrat från dig sega vill
7:1 Svart ändrat från korp
7:2 lärkevingars Fart ändrat från lärkevingar små
8:1 se 7:1
11:4 man ändrat från mand

F

KVHAA Dybeck, Folk-lore V, s. 106 B. »Från Åkers och Selebo härad i Södermanland.» Upptecknad av Emil Öberg vid 1800-talets mitt, tidigast 1852.

Sven Svanevit han reste sig vägen fram,
Så mötte der honom en Vallareman:
"Och hör du vallar-man, hvad jag säger dig,
Svara på de spörsmaal som jag nu spörjer dig."

- 1 Sven Svanevit han reste sig vägen fram,
Så mötte der honom en Vallareman:
»Och hör du vallarman, hvad jag säger dig,
Svara på de spörsmaal som jag nu spörjer dig.»

Titel: Sven Svanevit.

Melodiamärkning

Före t. 6 står i ms ett, sannolikt felskrivet, repricecken. Möjligen avser reprice de två sista fraserna.

G

Dybeck, Runa 1865 (fol. I), s. 66–67. Vårdinge sn, Södermanland. Texten upptecknad efter en äldre person av Augusta Molander ca 1855, mel. upptecknad vid ett senare tillfälle av Richard Dybeck, ev. efter annan meddelare i Vårdinge (Jonsson I, s. 572).

Ej fort.

Sven Svanevit han gångar sig vä - gen fram.

Så möter han der en val - la - re - man:

Höres du val - la - re, jag spör,

Sva - ra till de spörsmål, dig läggs för.

1 Sven Svanevit han gångar sig vägen fram,
 så möter han der en vallareman.
 Höres du vallare, jag dig spör,
 svara till de spörsmål, dig läggs för.

2 Intet kan jag de spörsmål du mig lägger för,
 i går slog jag Visones konung ihjel.
 Och slog du Visones konung ihjel,
 visst var han min fader och du hans träl.

- 3 Sven Svanevit slog honom med sin tumm',
så ref han ut både lefver och lung',
sedan gångar han sig längre fram,
der möter han åter en vallareman.
- 4 Och hör du vallare hvad jag dig spör,
kan du de spörsmål, jag dig ställer för?
Och väl kan jag de spörsmål du mig ställer för,
om jag får träda in genom Svanevits dör.
- 5 Hvad är väl rundare än ett hjul?
hvad är fägre än det fagraste djur?
hvad är hvitare än svanan?
och hvem ropar högare än tranan?
- 6 Hvem är det som bygger den bredaste bro?
och hvar gångar fisken som mest uti flo'?
hvar förer vägen som bredast?
och hvar ligger människan som ledast?
- 7 Hvad är kvickare än ett slå?
och hvad är svartare än dödt ett strå?
hvar hafver solen sitt säte?
och hvar hvila döder mans fötter räte?
- 8 Solen är rundare än ett hjul,
och himlen är fägre än det fagraste djur,
- englarne är hvitare än svanan,
thordön ropar högare än tranan.
- 9 Isen han bygger den bredaste bro,
der under går fisken som mest uti flo',
till helvete går vägen som bredast,
och der ligger människan som ledast.
- 10 Själens är kvickare än ett slå,
synden är svartare än dödt ett strå,
i vester har solen sitt säte,
i öster ligga döder mans fötter räte.
- 11 Sven Svanevit tar ringarna af sin hand,
dem gifver han den vallareman:
Du vet väl litet mera än någon hvar han vet,
och visste du allt detta: hvad vet du mer?
- 12 Jag vet du har ett vif bland sönerna två,
och henne skall möan min till brudtärna få,
för jag är ingen vallare, fast dig tyckes så:
jag är en konungs son, som trädt på villostrå.

Textanmärkning

8:3 är *tr.* ä

H

Efter »en gammal blind gumma» i fattighuset, Lunda sn, Södermanland. Upptecknad av Emil Öberg 1862 eller 1863 (jfr Jonsson I, s. 580–585). *Ha:* ULMA 1951:31. Insänd till Södermanl:s Fornminnesför. 1863. Tryckt i Bidrag till Södermanl:s äldre kult.hist. I, 1877, s. 32. *Hb:* MAB Folkmelodier, bl. 113 v. Insänd till Mus. Akad. 1881.

Ha

Sven Svanevit red sig åt vä - gen fram,
Och så mötte honom en valla - re - man.
Och hör du vallarman hvad jag säger dig:
Svara på de spörsmål, som jag nu gifver dig.

- 1 Sven Svanevit red sig åt vägen fram,
Och så mötte honom en vallareman.
Och hör du vallarman hvad jag säger dig:
Svara på de spörsmål, som jag gifver dig.

Titel: Sven Svanevit.

J

Efter styrmannen Nils Nilsson, Arilds fiskeläge, Brunnbys sn, Skåne. Upptecknad av Carl Erik Södling »d. 11 juni 1858, å Atlantiska Oceanen, på höjden af Azoriska öarna». *Ja*: MM C. E. Södlings saml. II:1, S 38. *Jb*: MM C. E. Södlings saml. II:3, S 329.

Ja

Andantino.

Sven Svanevit gick sig den vägen fram,
då mötte honom en vallareman;
och hör du, Sven Svanevit! du äger,
att svara på de frågor jag dig säger.

1 Sven Svanevit gick sig den vägen fram,
då mötte honom en vallareman;
/och hör du, Sven Svanevit! du äger,
att svara på de frågor jag dig säger.:/

Titel: Sven Svanevit.

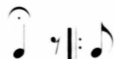
Melodiamärkning

T. 4 undre systemet: Fermatet saknas.

T. 6 övre systemet: Korstecken utsatt även före det andra d¹.

Med blyerts har följande ändringar/tillägg gjorts:
Upptakten övre och undre systemen: Ändrad till åttondelsnot.

T. 4 övre och undre systemen, n. 4–5: Ändrade till

T. 5 övre systemet: Återställningstecken tillagt före understämman n. 5.

T. 7 övre systemet, n. 4: Korstecken tillagt.

Jb

MELODI

Avvikelser från Ja i Jb

Arrangemanget i Jb är i stort detsamma som i Ja och har inte påverkat utformningen av mel.-stämman (jfr avvikelserna nedan). Tempobeteckning: Andante.

Mel.-stämman (jfr ändringar/tillägg i Ja):

Upptakten: Åttondelsnot.

T. 3, n. 2-3:

T. 4, n. 4-5:

T. 5, n. 1-2: Med balk.

T. 6: Utan dubbelslag.

T. 7, n. 4: Med korstecken.

TEXT

Text = Ja.

K

MM C. E. Södlings saml. II:2, S 121. Efter 72-årige torparen Jonas Hansson, Bolmsö sn, Småland. Upptecknad av Carl Erik Södling, sannolikt 1874 (senast 1876).

Sven Svanevit gick sig den vä - gen fram,

då möt - te honom en Walla - re - man.

Och hör du, Sven Svanevit, du ä - ger

att svara på de frågor jag dig säger.

1 /:Sven Svanevit gick sig den vägen fram,
då mötte honom en Wallareman.:/
Och hör du, Sven Svanevit, du äger
att svara på de frågor jag dig säger.

Titel: Sven Svanevit.

Melodiamärkning

T. 4 övre systemet: Korstecken tillagt med blyerts före det första g¹.

L

Ortstradition från Hjulsjö sn, Västmanland. *La*: ULMA 769, s. 48–50. Under 1800-talets andra hälft införd i visbok, daterad 1854 och tillhörig Eric Andersson. *Lb*: Örebro Stadsarkiv, Örebro läns bildningsförb:s folkminnesarkiv, Excerptssaml. I, vol. 11 nr 512. Efter pigan Carin Beckius (f. 1833 i Linde stad, till Hjulsjö vid 22 års ålder). Upptecknad av städerskan Hulda Jansson 1926.

La

- 1 Sven svanan han rider den långa vägen fram
Så möter det honom en Wallaremann
Hör mig på du vallare hvad jag dig säga må
Besvara mig de spörsmål om du dem förstår
- 2 Ja spörsmål det hafver jag aldrig lärt
I går slog jag Konungens Widman ihjel
Ja slog du konungens Widman ihjel
Wist var det då min fader som du slog ihjel
- 3 Swen Svanan han fattar honom i bröstet med sin
tum
Så att der utrann både lefver och lung
Han plockade honom i stycken så små
Som liljorna på marken de falla om vår
- 4 Sven Svanan han rider då litet längre fram
Då mötte honom en annan Vallareman
Ja hör mig på du vallarman hvad jag dig Säg må
Besvara de spörsmål om du dem förstår
- 5 Hvad äro rundare än ett hjul
Eller hvar finner man de fagraste Djur
Ja hvilken ropar hårdare än tranan
Eller hvem är hvitare [än] Svanan
- 6 Jo solen är rundare än ett hjul
I himmelen der finner man de fagraste djur
Jo Tordönet ropar hårdare [än] Tranan
Guds Englar äro hvitare än svanan
- 7 Hvem är det som bygger den bredaste bro
Och hvar gångar fiskarna som löpa i flod
Eller hvar hafver solen sitt säte
Eller hvar hvilar döda mannens fjäte
- 8 Jo isen han bygger den bredaste bro
Derunder gångar fiskarna som löpa i flod
I öster hafver solen sitt säte
I grafven hvilar döda mannens fjäte
- 9 Hvad äro svartare än en trå
Eller hvad är raskare än lärkvingar små
Och hvart ligger vägen som bredast
Eller hvart sträfvar meniskan som stridast
- 10 Jo synden är svartare än en trå
Och själen är raskare än lärkvingar små
Till afgrunden ligger vägen den bredast
Och dit sträfvar meniskan som stridast
- 11 Ja kann du nu detta så kann du väl mer
De söpo och de åto i dagerna tre
Sven svanan drager ringen af sin hand
Och gifver honom åt den vallaremann

Titel: Sven Svana.

Anmärkning

Ms saknar strofvr.

- 1:2 före Wallaremann står valla överstruket
3:3 före stycken står bröstet överstruket
4:3 mig på tillskrivet över raden
6:3 Jo tillskrivet i efterhand
7:2 gångar *ms* gånger; fiskarna *ms* fiskorna
9:3 före Och står Eller överstruket
9:4 sträfvar *ms* sträfver
10:3 afgrunden står över vägen vilket *ej* strukits
11:1 du nu tillskrivet över raden

Lb

- 1 Sven Svana han rider sig den långa vägen fram
Då möter der honom en vallareman.
Ja hör mig på du vallare Hvad jag dig säga må.
Besvara mig det spörsmål som jag dig sätter på.
- 2 Spörsmål det haver jag alls inte lärt.
Igår slog jag konungen Liderman ihjäl.
Men haver du nu slagit konung Liderman ihjäl.
Wisst var det då min fader som du slog ihjäl.
- 3 Han fattade honom i bröstet med sin tum'.
Så att der utrunno både lever och lung'.
Han plockade honom i stycken så små.
Som liljorna på marken de tittar upp om vår.
- 4 Och Svana han rider ett stycke längre fram.
Der möter det honom en annan vallarman.
Åh, hör mig på du vallare hvad jag dig sätter på.
Besvara mig mitt spörsmål om du det kan förstå.

- 5 Säg hvad äro rundare än ett hjul?
Hvar kan man finna de fagraste djur?
Eller var haver solen sitt säte?
Eller var vilar döde mannens fjäte.
- 6 Jo solen är rundare än ett hjul.
I himmelen der finner man de fagraste djur.
I vester haver solen sitt säte.
I graven vilar döde mannens fjäte.
- 7 Hvad äro svartare än ett kol?
Och hvad äro raskare än lärkvingar små?
Eller vem ropar hårdare än tranor?
Och vad äro vitare än svanor?
- 8 Synden är svartare än ett kol.
Själén är raskare än lärkvingar små.
Tordön ropar hårdare än tranan.
Guds änglar äro vitare än svanan.
- 9 Hvem är det som bygger den bredaste bro?
Hvarunder löper fiskarne som simma uti flod?
Eller vart leder vägen den bredast?
Eller vart strider meniskan som stridast?
- 10 Isen han bygger den bredaste bro.
Der under löper fiskarne som simma uti flod.
Till afgrunden bär vägen den bredast.
Och der strider meniskan som stridast.
- 11 Ja kan du allt detta, då kan du ock mer.
Wi super och vi dricker i dagarna tre.
Och Svana han stryker guldringen af sin hand.
Den giver han åt den skön vallareman.

Anmärkning

Ms saknar strofnr.

9:2 simma *ms* sinna

M

Gillberga sn, Södermanland. Upptecknad av Gustaf Ericsson under tiden 1860–1882. *Ma*: ULMA 347:55, s. 139–140. *Mb*: ULMA 347:44 b, s. 199–200. *Mc*: ULMA 347:47, s. 111–112. *Md*: ULMA 347:48, s. 171–172. Tryckt i Bidrag till Södermanl:s äldre kult.hist. VI, 1886, s. 28–29.

Ma

- 1 Sven Svanevit rider sig vägen fram
Så mötte honom en vallareman
Hör du vallarman hvad jag nu säger dig:
Kan du de spösmål jag nu spörjer dig?
- 2 Nog kan jag de spösmål som du spörjer mig
Om de intet äro för vridelig'.
Jag hafver gått en väg så svår
Jag hafver tjenat på konungens gård
- 3 Hvad är trindare än det trindaste hjul?
Hvilka äro de fägraste djur?
Hvar är vägen som bredast?
Hvar ligger människan som ledast?
- 4 Solen är rundare än det rundaste hjul
Englarna äro de fägraste djur
Till helvetet är vägen som bredast
Och där ligger människan som ledast
- 5 Hvar hafver solen sitt säte och sin rund?
Hvar kan väl finnas de fägraste djur?
Hvart flyga svalorna om hösten?
Hvarut ligger döder mans fötter?
- 6 I Öster hafver solen sitt säte och sin rund
I himmelen finnas de fägraste djur
Åt Öster flyga svalorna om hösten
Åt Öster ligger döder mans fötter.
- 7 Hvem är som bygger den bredaste bro?
Hvar går fisken som stridast uti flod?
- Hvad är hvitare än svanan?
Hvem ropar högre än tranan?
- 8 Isen han bygger den bredaste bro
Därunder går fisken som stridast uti flod
Englarna äro hvitare än svanan
Åskan ropar högre än tranan.
- 9 Hvad är svartare än svartaste kol?
Huru långt är mellan himmel och jord?
Hvad är hvitare än hvitaste hvitt?
Hvad väg går från dagen till natten?
- 10 Synden är svartare än svartaste kol
Ett ögonkast är mellan himmel och jord
Englarna äro hvitare än hvitaste hvitt
Till vester går vägen till natten.
- 11 Hvad är sötare än sötaste sött?
Hvad är fetare än fetaste fett?
Hvad är det för land där ondt intet finns?
Hvad är det för land där godt intet finns?
- 12 Sönnen är sötare än sötaste sött
Jorden är fetare än fetaste fett
Himmelen är landet där ondt intet finns
Helvetet är landet där godt intet finns.

Titel: Sven Svanevit.

Anmärkning

6:2–3 *efter raderna står Söder*

Mb–d

Avvikelser från Ma i Mb–d

- 1:1 rider: han rider *d*
 1:3 nu säger: vill säga *c*
 1:4 jag: som jag *c*
 2:2 Om: Blott *c*
 3:1 det *saknas c*
 4:1 rundare: trindare *cd*; rundaste: trindaste *cd*
 4:3 helvetet: helvitet *b*
 4:4 Och *saknas d*
 5:1 hafver: har *d*
 5:4 Hvarut: Hvartut *d*
 6:2 finnas: hvilar *d*
 6:3, 6:4 Öster: söder *b*
 7:3 Hvad: Hvem *d*
 7:4 Hvem: Och hvem *cd*
 8:3 äro: är *bc*
- 8:4 Åskan: Och åskan *cd*
 9:1, 10:1 svartaste: det svartaste *bd*
 10:2 är: det är *d*
 10:3 äro: är *bc*
 10:4 Till vester: Från öster *d*; till natten: från dag och till natt *b*
 11:3–4 Hvad är det för: Hvar är det *c*; där: där som *d*; finns: finnes *cd*
 12:3 intet: icke *d*; finns: finnes *cd*
 12:4 intet: icke *bd*; finns: finnes *cd*

Anmärkning

Titel som i *Ma*.

Mb:

- 6:4 döder *ms* doder
 10:4 *efter vester står* (från Öster)

N

ULMA 90:46:6, s. 33. Stora Tuna sn, Dalarna. Upptecknad av E. Dahl på 1870-talet.

Titel: Herr Svanehvitt.

O

Jälluntofta sn, Småland. Upptecknad av P. G. Wistrand 1880 (Wistrand, Minnen från mina vandringsår, s. 224; tryckt där, s. 223–224). *Oa*: NM Folkminnessaml., Manuskript 9, bl. 1031–1032. *Ob*: ULMA 92:50, s. 6.

Oa

- 1 Sven Svan uti marken en vallhere gick
 Der mötte han sig trollen så vreda
 Kom svara mig på frågor som jag nu sätter fram
 kan du på mina frågor icke svara
- skall jag ditt lif slått intet spara
 – Och trollen de bo uti bergen
- 2 Vallheren svarar så rädder blef han
 Jag är en olärder vallherdeman

- men låten mig de frågor få höra
Vill Gud så skall jag eder väl svara
- 3 Och hvad är rundare än som ett hjul
Och hvar hålla de den fagraste jul
Och hvad är hvitare än svanan
Och hvad dundrar högare än tranan
- 4 Jo solen är rundare än som ett hjul
Och i himmelen der hålla de den fagraste jul
Och änglarna ä hvitare än svanan
Och åskan dundrar högare än tranan
- 5 Hvad uppfyller den djupaste dal
Och hvad kläder bäst uti konungens sal
Och hvem bygger broen som bredast
Och hvad gör menniskan som ledast
- 6 Jo snöen uppfyller den djupaste dal
Och solen kläder bäst uti konungens sal
Och isen bygger broen som bredast
Och synden gör menniskan som ledast

- 7 Hvar hafver solen sitt säte
Och hvar hvila döda mannens fjäte
Och hvad visar rättast mot norden
Och hvad görer ändan på jorden
- 8 Jo i väster hafver solen sitt säte
Och i öster hvila döda mannens fjäte
Och nordstjernan visar rättast mot norden
Och vattnet görer ändan på jorden
– Och trollen de bo uti bergen

Anmärkning

Ms saknar strofnr. Omkvädet utskrivet i alla strofer utom str. 1. Interpunktionen i ms i stor utsträckning tillkommen vid utgivningen, här därför borttagen.

7:2 hvila ändrat från hvilat

8:4 görer ms gören ändrat, troligen ej av upptecknaren

Ob

Avvikelser från Oa i Ob

Ms ofullständigt; texten omfattar endast str. 1–6 och raderna 7:1–2.

1:5 intet: icke

3:4, 4:4 dundrar: sjunger

7:2 hvila: hvilat

Anmärkning

Ms saknar strofnr. Omkvädet utskrivet i alla fullständiga strofer.

P

NM Folkminnessaml., Manuskript 9, bl. 121. Trelleborg, Skåne. Upptecknad av Eva Wigström ca 1880.

- 1 Sven Svaneberg han reste sig högt uppåt land,
der mötte honom en vallareman.
»Och hör du vallareman hvad jag vill säga dig:
Kan du de spörsmål, som jag vill säga dig?»
- 2 »Slätt ingen spörsmål så hafver jag lärt,
men jag hafver slagit Islands konung i hjel»
»Hafver du slagit Islands konung i hjel,
så hafver du slagit min fader i hjel.»
- 3 Sven Svaneberg drog upp sin skarpa klinga blå,
så högg han den vallaremans hufvud utå.
Han högg det väl å, han högg det väl frå',
han högg det så fint som skarlakans trå'.
- 4 Sven Svaneberg han reste sig bättre uppåt land,
der mötte honom en väl lærder man.
»Och hör du vällärde man hvad jag vill säga dig:
Kan du de spörsmål som jag spörjer dig till?»
- 5 Hvad är rundare än som ett hjul
och hvar så ligga de fagraste djur?
Och hvem är så hvitare än svanen
och hvem ropar högre än tranan?
- 6 Och hvem är som bygger den bredaste bro,
och hvar gå fiskarne mest uti flod?
Och hvar så hafver solen sitt gäte,
och hvar så finner denne man sitt säte?»
- 7 »Solen hon är mer rund än ett hjul,
i himmelen der ligga de fagraste djur.
Englarna är hvitare än svanen,
tordönen ropar högre än tranan.
- 8 Isen den är den bredaste bro,
derunder gå fiskarne mest uti flod.
I vester hafver solen sitt gäte,
och der finner denne man sitt säte.»

- 9 Sven Svaneberg drog sin guldring från sin hand,
den satte han på en så vällärder man.
»Och kunde du detta, så kan du väl mer
och mig så skall du följa i dagarna tre.»

Titel: Sven Svaneberg.

Anmärkning

Texten utskrivnen som 18 tvåradiga strofer. Ms saknar strofnr.

- 1:1 högt dubbelskrivet, struket på första stället
3:2 vallaremans ändrat från vallarmans
6:2 gå ändrat från går

Q

DAL 74 (text), DAL 75 (mel.). Hofterups sn, Skåne. Upptecknad av Nils Andersson ca 1890.

Moderato

Sven Svane - berg han gån - gar sig de vä - gar - na fram
der möt - te han sej en väl - lär - der man:
Si hör du, väl - lärder man hvad jag dig sä - ga vill
Kan du de spörs - må - len som jag nu frå - gar dig.

- 1 Sven Svaneberg han gångar sej de vägarna fram;
Der mötte han sej en vällärder man:
Si, hör du vällärde man, hvad jag dig säga vill:
Kan du de spörsmålen, som jag nu frågar dig.
- 2 Nej inga spörsmål hafver jag lärt
Men i går så slog jag Islands konung i hjäl.
Säg, har du nu slagit Islands konung i hjäl,
Så hafver du slagit din fader i hjäl.
- 3 Sven Svaneberg han drar sitt förgyllande svärd
Så högg han den vällärde mannens höfvid utaf;
Han högg'en i vrinklar, han högg'en i vrå
Han högg'en så små som sandkornen de blå.
- 4 Sven Svanehvite han gångar sig åt vägen fram,
Der mötte han sej en vällärder man
Si, hör du vällärde man, hvad jag dig säga vill:
Kan du de spörsmålen, som jag nu frågar dig.
- 5 »Hvad är rundare än som ett hjul?
Och hvarunder hvila de fagraste djur?»
»Jo, solen är rundare än som ett hjul,
Och derunder hvila de fagraste djur.»
- 6 »Och hvem är hvitare än svanan?
Och hvad ropar högre än tranan?»
»Jo, englarne är hvitare än svanan
Och tordön ropar högre än tranan.»
- 7 »Hvem är det som bygger den bredaste bro?
Hvarunder gå fiskarne mest uti flo'?»
»Jo tordönan bygger den bredaste bro
Och derunder gå fiskarne mest uti flo.»
- 8 Hvar har solen sitt Säte?
Och hvar hvilar döda mansens fjäte?
I vester har solen sitt säte
I öster hvila döda mansens fjäte.
- 9 Och hvar finnes vägen så smal som en trå?
Och hvar finnas de som få vandra deruppå?
Till himlen går vägen så smal som en trå
Gud gifve alla syndare fick vandra deruppå
- 10 Och hvar finnes vägen den breda?
Och hvar finnes menniskan den leda?
Till helfvete fins vägen den breda
Och der finnes menniskan den leda.

Titel: Sven Svaneberg.

Textanmärkning

Ms saknar strofnr. Raderna 4:3–4 ej utskrivna, markerade lika med motsvarande rader i str. 1. Anföringstecken står före 9:1 och 10:1.

R

MM FMK III:3 nr 25. Skåne. Sannolikt upptecknad av Per Larsson ca 1890 och av honom överlämnad till Nils Andersson.

Sven Svane = hvit han gick sig de vä - garna fram
och der mötte ho - nomen val - lareman
kan du mig detta spörs-mål ej be - svara
så skall du med ditt unga lif be - ta - la.

1 Sven Svanehvite han gick sig vägarne fram
och der mötte honom en vallareman
kan du mig detta spörs-mål ej besvara
så skall du med ditt unga lif betala.

Melodianmärkning

Ms saknar taktartsbeteckning, bör vara C.
T. 6, n. 1 och t. 8, n. 1: Ändrade från fjärdedelsnoter.

Titel: Sven Svanehvite.

S

DAL 106 (text), DAL 76 nr 23 (mel.). Efter Håkan Christianssen, Vitemölla, Vitaby sn, Skåne. Upptecknad 1894 av Lännart Ribbing (text) och Nils Andersson (mel.).

Sven Svanberg han gångar sig till sjö och till strand
Der möter han på vägen en ka - to - li - ker man:
"Si hör du ka-to - li - ker man hvad jag dig sä - ga vill
Kan nu du det spörs-mål som jag dig stäl-ler till."

1 Sven Svanberg han gångar sig till sjö och till strand
Där möter han på vägen en katoliker man.
»Si hör du katolike man, hvad jag dig säga vill,
Kan nu du det spörs-mål, som jag dig ställer till?»

Titel: Sven Svanehvite (Svanberg).

T

Halland. Efter lantbrukarhustrun Augusta Larsson (f. 1845 i Slöinge sn, d. ca 1930); hon hade lärt visan av sin mor snickarhustrun Lovisa Lundin (f. 1813). Upptecknad av den förras son Lars Adlerkull under 1910- eller 1920-talet. *Ta*: DAG IFGH 5977 nr 12. *Tb*: Museet i Halmstad, L. Adlerkulls vissaml. nr 29.

Ta

Sven Svanevit i marken till en vallherde kom.
 "Svara mig på frågor, som jag nu ställer fram!
 Kan du på mina frågor intet svara.
 Så skall jag ditt unga liv ej spara."

1 Sven Svanevit i marken till en vallherde kom.
 »Svara mig på frågor, som jag nu ställer fram!
 Kan du på mina frågor intet svara,
 Så skall jag ditt unga liv ej spara.»

2 Vallherden svarade, ja, rädder blev han,
 »jag är en eländer vallareman,

lät mig dina frågor något höra,
 så skall jag på somliga dig svara.

Textanmärkning

Ms saknar strofiv. För fortsättningen av texten hänvisar upptecknaren till GAB 39.

Tb

MELODI

Mel. = Ta.

Anmärkning

Ms föreligger endast i kopia i SVA.

TEXT

Text = Ta.

U

Museets i Varberg arkiv 6725. Efter en gumma i Eskilsbo, Torups sn, Halland. Upptecknad av lärarinnan Emma Santesson 1916.

1 Sven Svann ut i marken till en vallherde kom:
 »Svara mig på mina frågor, som jag nu sätter fram.
 Kan du på mina frågor intet svara,
 skall jag ditt liv slätt intet spara.»

2 Vallherden svarar: »Ja, rädder blir han,
 jag är en olärder vallherdeman.

Men låt mig på dina frågor något höra,
 så skall jag på somliga dig svara.»

3 »Vad är rundare än ett hjul
 och var hålles den fagraste jul?
 Och vad är vitare än svanan?
 Och vem dundrar högare än tranan?»

- 4 »Solen är rundare än ett hjul.
I himlen där hålles den fagraste jul.
Änglarne äro vitare än svanan.
Åskan dundrar högare än tranan.»
- 5 »Vad uppfyller den djupaste dal?
Och vem kläder bäst uti konungens sal?
Och vem bygger bro som bredast?
Och vem gör mänskan som ledast?»
- 6 »Snön uppfyller den djupaste dal.
Solen kläder bäst uti konungens sal.
Isen bygger bro som bredast.
Synden gör mänskan som ledast.»
- 7 »Vem bär skägget allt uppå sin bak?
Och vem bär näsan under sin has?
Och vad visar rättast åt nord?
Och vad är ändan på jord?»
- 8 »Vipan bär skägget uppå sin bak.
Och trollen bär' näsan under sin has.
Nordstjärnan visar rättast åt nord.
Och vattnet är ändan på jord.»
- 9 »Vad är raskare än ett rå?
Vad är svartare än ett slag?
Och var har solen sitt säte?
Och var vila dödemans fötter?»
- 10 »Högfärd är raskare än ett rå.
Synden är svartare än ett slag.
I väster har solen sitt säte.
I öster vila dödemans fötter.»

Titel: Sven Svann.

V

ULMA 17894, s. 5–7. Ryssby sn, Småland. Sannolikt efter 79-årige August Nilsson, Slakmöre (f. i Långemåla sn, Småland). Upptecknad av Carin Hæggbloom 1946.

- 1 Sven Svanberg han gick sig åt torget fram
där möter han på vägen en katolitisk man.
»Kan du mig dessa frågor ej sant svara
så kan jag ditt unga liv ej spara.
- 2 Å säg mig, vad är högare än såsom Kalmar slott?
Å varthän bär vägen så smal som en drott?
Å varthän bär vägen den brede?
Å var finnes människan den lede?
- 3 Å vad är trinntare än såsom ett ljus?
Å varthän bär vägen upp till Guds faders hus?
Å säg mig vad är vitare än svanan,
å vem ropar högare än tranan?»
- 4 »Jo, himmelen är högare än såsom Kalmar slott,
och dit bär vägen så smal som en drott,
- till avgrunden bär vägen den breda,
å där finnes människan den leda.
- 5 Å solen är trinntare än såsom ett ljus,
till himmelen bär vägen upp till Guds faders hus,
å änglarna ä vitare än svanan,
basunen ropar högare än tranan.»

Anmärkning

Ms saknar strofindelning och strofnr. Före str. 4 står: Då svarar katoliken: Efter str. 5 står: Då gick katoliken fri me dä svare'. – Texten föregås av följande kommentar: En hårt gammal visa. Den sjöngs me andakt å reda:

X

Jokkmokks sn, Lappland. *Xa*: SVA BB 3662. Efter Agnhild Persson, Jokkmokk; visan sägs vara efter åkerägaren Erik Ullenius (f. i Jokkmokk). Inspelad av Hans Sandin 1987. *Xb*: SVA 1271. Textnedskrift inlämnad till SVA 1992.

Xa

Vem kan väl byg - ga den bre - das - te bro?
 Vil - ken är vi - ta - re än sva - nen,
 å vad lju - der hög - re än tra - nen?

- 1 Vem kan väl gå i den stridaste flod?
 Vem kan väl bygga den bredaste bro?
 Vilken är vitare än svanen,
 å vad ljuder högre än tranen?
- 2 Jo fisken kan gå i den stridaste flod,
 isen kan bygga den bredaste bron.

Snön den är vitare än svanen,
 å åskan ljuder högre än tranen.

Melodianmärkning

Upptakt i str. 2: d

Xb

- 1 Vem kan väl gå i den stridaste flod
 Vem kan väl bygga den bredaste bron?
 Vilken är vitare än svanen
 O vad ljuder högre än tranen
- 2 Jo fisken kan gå i den stridaste flod
 Isen kan bygga den bredaste bron
 Snön den är vitare än svanen
 Och åskan ljuder högre än tranen
- 3 Vad är väl fagrast i djupaste dal
 Vad skiner klarast i drottningens sal
 Vad är väl hurtigaste på jorden
 Vad ljuder högre än tordön?
- 4 Gräset är fagrast i djupaste dal
 Solen skiner klarast i drottningens sal

Tanken är hurtigaste på jorden
 Och domen ljuder högre än tordön

- 5 Kan du väl detta så kan du väl mer
 Tag nu denna ringen som drottningen ger
 Tag den och håll den till varen
 Så sant är ditt liv utan faren

Anmärkning

Visan kallas Erik Ullenius visa. – Ms som saknar strofnr är maskinskrivet, helt igenom med stora bokstäver.

4:2 före skiner står lyser överstruket

5:2 före nu står denn överstruket

Y

IF 111:24. Finland; närmare proveniens ej uppgiven. Upptecknad av J. E. Wefvar på 1870- eller 1880-talet.

- 1 Svinn Svanvik han rider sig den vägen rätt fram,
 der mötte då honom en unger valdes svenn.
 O hör du nu min valdes sven hvad jag dig fråga må.
 Kan du det spörsmål, som jag dig spörja må?
- 2 Nej inga spörsmål så hafver jag mig lärt,
 men en underlig tunga har Gud mig beskärt.
 Å kan du nu dessa frågorna para,
 så visserlig skall jag dem nu svara.
- 3 Hvilken äro svartare än såsom kol,
 ja hvilken äro snällare än lärkevingar små.

hvilken äro hvitare än svanen,
 ja hvilken ropar högre än tranan.
 Å hvaråt går vägen som bredast,
 ja der på vandrar menniskan som ledast

- 4 Svinn Svanvik han rider sig den vägen rätt fram,
 der mötte då honom en unger valdes sven,
 och kan du de spörsmål som jag dig fråga må.
 Nej inga spörsmål så hafver jag mig lärt,
 men en underlig tunga har Gud mig beskärt.

- 5 Jo synden äro svartare än såsom ett kol,
ja englarne de äro snällare än lärkevingar små,
ja englarne äro hvitare än svanan,
ja åskan ropar högre än tranan
ja till helvetet går vägen som bredast,
o der på vandrar menniskan som ledast.
- 6 Solen äro rundare än såsom ett hjul,
i himmelen så brinner de fägraste ljus.

I öster hafver solen sitt säte,
i vester hvilat döde manses fjete.

Anmärkning

Endast str. 2–3 nummerade. Strofindelningen i övrigt osäker.

4:5 beskärt *ms* beskärt
6:1 hjul *ms* snarast hjus

Z

SR MA 58/12126:17:1. Efter Svea Jansson, Nötö, Nagu sn, Åboland (f. 1904 på Nötö, d. 1980). Inspelad av Matts Arnberg 1959.

M.M. ♩ = 116

Sven Sva - ne - son gick sej den vä - gen fram.

då möt - te ho - nom en val - le - man.

Å hör på, du val - le - man, vad ja nu sä - jer dig,

om du kan ge svar på vad jag nu frå - gar dig.

- 1 Sven Svaneson gick sej den vägen fram,
då mötte honom en valleman.
Å hör på, du valleman, vad ja nu säger dig,
om du kan ge svar på vad jag nu frågar dig.
- 2 Vad är svartare än som en korp,
å vad är snällare än lärkevingar små,
å vem ropar högre än tranan,
å vad äro vitare än svaren?

- 3 Jo, synden är svartare än som en korp,
å synen är snällare än lärkevingar små,
å korpen ropar högre än tranan,
Guds vägar äro vitare än svaren.

Melodiamärkning

T. 8 i str. 2–3:

EJ AVTRYCKTA

- AA: KB Vs 3:4 nr 224 A. Norra Småland. Nedskrivnen efter minnet av Wendela Hebbe (1808–1899) före 20.3.1843. En avskrift gjord av G. O. Hyltén-Cavallius finns i KB Vs 4, s. 192. 4 strofer. Tryckt i DgF IV, s. 748–749.
- AB: KB Vs 4, s. 143. Upptecknad av G. O. Hyltén-Cavallius på 1840- eller 1850-talet. Närmare uppgifter saknas. 1 strof.
- AC: UUB R 623:2 nr 46. Efter fältnusikanten och målaren Ferdinand Lundgren, Visby, Gotland (f. 1825 i Visby, d. 1901; Bjersby, s. 273–274). Upptecknad av P. A. Säve vid 1800-talets mitt. 7 strofer. Tryckt som Säve 46 A.
- AD: KVHAA Dybeck, Folk-lore V, s. 132 a. Vedbo hd, Småland. Upptecknad av Carl Ulric Hollberg, troligen ca 1850. *Melodi* samt 1 strof och 1 rad.

- AE:** KVHAA Dybeck, Folk-lore V, s. 132 a–132 b. Södertörn, Södermanland. Upptecknad av Carl Ulric Hollberg, troligen ca 1850. *Melodi* samt 2 strofer.
- AF:** NM Folkminnessaml., Manuskript 1, s. 513–514. Östergötland. Upptecknad av lärjungen Samuel André, Linköping 1875. 5 strofer.
- AG:** NM Folkminnessaml., Manuskript 9, bl. 101. Raus' sn, Skåne. Upptecknad av Eva Wigström 1879–1880. 11 strofer (uppställda som 22 tvåradiga). Tryckt i Wigström, Folkdiktning I, 1880, s. 40–41.
- AH:** NM Folkminnessaml., Folkmusikuppteckningar, vol. IV:1. Efter »hushållerskan» Johanna Falk, f. 1809 i Harplinge sn, Halland, d. 1898 i Helsingborg. Upptecknad av Selma Colliander ca 1890 (jfr Colliander, Några folkvisor från Halland, 1916, s. 140–143). *Melodi* samt 7 strofer. Tryckt i Colliander & Berg, Folkvisor. [1902], s. 16.
- AI:** Museets i Varberg arkiv 4387, s. 25. Efter 57/58-åriga murerihantlangarhustrun Hulda Johansson (f. i Harplinge sn, Halland); hon hade visan efter en Karl Nilsson (1841–1915). Upptecknad av Karl A. Karlsson senast på 1910-talet. 10 strofer (varav 2 ofullständiga).
- AJ:** DAG IFGH 1549, s. 2–3. Efter August Johansson, Uleviken, Ödskölds sn, Dalsland (f. 1861 i Steneby sn, Dalsland). Upptecknad av Tage Heimer 1927. Prosareferat med citat omfattande ca 4 strofer.
- AK:** Västerås stadsbibl., Ms 1972:2 N:9. Västmanland. Upptecknad av Ruth Rosenius (Högman) under tiden 1920–1950. 1 strof.
- AL:** ULMA 4889, s. 69–70. Efter August Jonsson, Årdala sn, Södermanland (f. 1871 i Årdala); han hade lärt visan av sin syster Elin (f. 1879 i Årdala). Upptecknad av W. Palmblad 1932. 5 strofer.
- AM:** Efter Helmy Hansson f. Blomfeldt (1910–1993), Stora Tuna sn, Dalarna. Hon hade visan efter sin farmor Johanna Kristina Romlin (f. 1863 i Söderbärke sn, Dalarna) och farfar Erik Blomfeldt (f. 1871 i Floda sn, Dalarna). *AMa:* SVA BA 84. Inspelad av Bengt R. Jonsson, Jan Ling och Margareta Jersild 1964. *Melodi* samt 1 strof. *AMb:* SVA BA 1514. Inspelad av Gunnar Ternhag 1972. *Melodi* samt 8 strofer.
- AN:** IF Rancken 3, 165 nr 179 (mel. även i IF Rancken 6, 195 nr 11). Efter Karl Ulfves, Lappfjärds sn, Österbotten. Upptecknad av J. E. Wefvar (text) och efter Wefvars minne av K. R. Sjögren (mel.) 1875–1876. *Melodi* samt 7 strofer. Tryckt som FSF V:1 nr 32 b och C.
- AO:** IF Rancken 3, 165 nr 273. Efter Anders Lillsjö, Lappfjärds sn, Österbotten. Upptecknad av J. E. Wefvar 1875–1876. 4 strofer. Tryckt som variant F till FSF V:1 nr 32 A.
- AP:** IF Rancken 5, 186 nr 117 (text), SLS 125, s. 29 (mel.). Korsholms sn, Österbotten. Upptecknad av J. E. Wefvar på 1870-talet (text) och efter Wefvars minne av O. R. Sjöberg 1876 (mel.). *Melodi* samt 11 strofer. Tryckt i Rancken, Några prof af folksång, 1878, s. 4–6 och mel.-bil. nr 1 samt som FSF V:1 nr 32 a och B. – En text i SLS 19, s. 115–117, som uppges vara från Munsala sn, Österbotten, synes hämtad från Ranckens tryck.
- AQ:** Lagus, Nyländska folkvisor I, 1887, nr 18. Liljedals sn, Nyland. Upptecknad på 1870- eller 1880-talet. *Melodi* samt 8 strofer. Även tryckt som FSF V:1 nr 32 c och D.
- AR:** IF 110, h. 4, s. 67. Ur handskrivet häfte från Pellinge, Borgå lf, Nyland. Avskrift gjord av A. P. Svensson ca 1910. 8 strofer. Tryckt som variant E till FSF V:1 nr 32 A.